

LATIVAN A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
LETTON A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
LETÓN A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Monday 19 May 2003 (morning)
Lundi 19 mai 2003 (matin)
Lunes 19 de mayo de 2003 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Rédiger un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

Uzrakstiet komentāru par sekojošajiem darbiem

1. (a)

Naktīs miegs izbārstījās, bet dienās atkal varēju audzināt bērnus un bārdu. Laiks atkal bija saulains. Atkal varēja sirot ar dēliem uz Raiskumu un tālu mežos pa baltajām sūnām.

-Kas tas par troksni?- meža vidū jautāja zēns uz mana pleca.

Troksnis bija tāls, bet savāds. Tā čarkst kaulu zāģis.

5 Ložmetēji karalaukā kapā augstu, nežēlīgu klapienu. Mīnas salīdzinājumā sprāgst mīkstī un mīlīgi kā jokam pārspiests pūslis. Lielgabali? Kā nu kuru reizi. Ja viesuļugunis plosās tālumā, skaņa nav slikta – kā bungas Pučīni “Toskā”. Tuvumā viesuļuguns granātu šķembas lerkšķ tik nejēdzīgi, ka klausītājiem samezģlo nervu apakšējās saknītes.

10 Tālā kaulu zāģa čarkstoņa, kas iclauzās mežā no Cēsu-Raiskuma šosejas, tomēr bija daudz riebīgāka. Tā skanēja īdzīgi asi kā smagas zobu sāpes un auga vienmuļā skaļumā.

-Man nepatīk, - sauca dēls uz mana pleca.

-Man bail!- viņš iekliedzās pēc īsas atstarpes un, ar abām rociņām iekēries man ausīs, no pleciem noslīdēja manā klēpī.

Pa šoseju uz Cēsīm brauca sarkanarmijas tanku pulks.

15 Man vajadzēja nomierināt tanku kāpurķēžu satrauktos jaunekļus.

-Nav nekas bīstams, - es sacīju. – Uz šosejas akmeņiem skan tikai kararatu dzinējvažas.

- Kāpēc vajag važu? — mazi bērni mēdz nepatīkami daudz jautāt.

Zēna gados bieži redzēju Rīgā uz Tērbatas ielas važas saslēgtus cietumniekus.

20 Važas viņiem bija ap rokām un kājām. Pie kāju važām karājās dzelzs burnba. Lai varētu kustēties, smago bumbu cietumnieki turēja plaukstās. Bumba bija par smagu, lai to panestu ar vienu roku. Krievu gardovoju apsargāti, cietuninieki kustējās lēni, bet trokšņaini. Katrs viņu solis bija smags, un pie katra soļa klauzēja važas.

Nu atkal jau dārdēja važas Latvijā.

25 Važas uz šosejas aiz meža tomēr kiabēja skaļāk, cietāk un nežēlīgāk kā agrākiem cietumniekiem.

Kāpēc vajag važu? Ko varēju atbildēt?

-Iesim mājās, - sacīju atbildes vietā, bet mēs palikām sēžot.

30 Dziesmas bija izdziedātas, dziesmu svētki pavadīti. Pār Latvijas ārēm un druvām vairs nelīgoja lepnas dziesmas. Pāri laukieni, siliem, rmeža biezoknī skanēja važas.

Vadonis Rīgas pilī ar Latvijas prezidenta parakstu bija apstiprināji mums jaunu valdību.

Vai mums vēl bija mājas?

Meža vidū bija labāk nekā mājās ar kaili nosalušu augļu dārzu.

35 Trīsdesmitie gadi bija beigušies. Jaunā dekāde prasīja dzīvot bez mājām un bez savas zemes. Bija jāpierod – Bēgt!

Ar važu klaboņu mežā asinīs un apzliņā ielauzās un sastinga svešuma sajūta mājās.

Mariss Vētra. Sestā kolona. Rīga: Liesma, 1993.

1. (b)

Par zelta naudu

Es nekrāju zelta naudu,
Es baltus mirkļus sev krāju
Un ielūdzu ošus zaļot
Gar ceļu, gar sirdi, gar māju.

5 Ja vējos kāds pāragri lūzīs,
No negaisa rokas dais kritīs,
Lai pārvēršas tad par sliexsni,
Pār kuru ar gaismu šalks citi.

10 Es nekrāju zelta naudu,
Bet Vidzemes svečturu viedos,
Un tajos es iededzu sveces
No visas Latvijas pļavu ziediem.

15 Tur vīgrieze, āboliņš baltais,
Tur Indzera ezera zieds
Un salnas ceriņu ķekari,
Kas puteņos nepārzied.

20 Ja atnāksi kādreiz bez manis
Šai krastā, tad atceries-
Pat rudens mākoņu svečtuos
Man vasaras vīgrieze zied.

Ej lēnām pār oša sliexsni
Un brīdi apstājies klusi,
Varbūt kādu mīlestību
Es esmu šeit atstājusi,

25 Ja tomēr par zelta naudu
Nav dzīvē iegūstams viss-
Ne ziedi no Latvijas pļavām,
Ne sliexsnis, kas baltā gaismā
Par svečturi pārtapis.

Skaidrīte Kaldupe. Meža grāmata. 1982.